

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 137/2020-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. apríla 2020 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľky mestskej časti Bratislava-Devín, Kremel'ská 39, Bratislava, IČO 00 603 422, zastúpenej advokátom JUDr. Branislavom Drgoňom, Jesenského 2, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 18 CoE 29/2018 z 26. októbra 2018 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 18 CoE 29/2018 z 21. februára 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť mestskej časti Bratislava-Devín o d m i e t a ako podanú oneskorene.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. októbra 2019 doručená ústavná sťažnosť mestskej časti Bratislava-Devín,

Kremeľská 39, Bratislava, IČO 00 603 422 (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 18 CoE 29/2018 z 26. októbra 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) v spojení s opravným uznesením sp. zn. 18 CoE 29/2018 z 21. februára 2019 (ďalej len „opravné uznesenie“).

2. Ústavná sťažnosť sťažovateľky je vedená pod sp. zn. Rvp 1791/2019 a v súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 bola náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov prerozdelená a 17. októbra 2019 pridelená sudcovi spravodajcovi Rastislavovi Kaššákovi.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola účastníčkou exekučného konania vedeného Okresným súdom Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 15 Er 2878/2014 v právnom postavení povinnej. Exekučné konanie sa začalo 29. apríla 2014 podaním návrhu obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „oprávnená“), na vykonanie exekúcie u súdneho exekútora [REDAKOVANÉ] (ďalej len „súdny exekútor“), ktorým sa oprávnená od sťažovateľky domáhala vymoženía sumy 288 393, 32 € s príslušenstvom. Podkladom na vykonanie exekúcie bol rozsudok okresného súdu sp. zn. 10 Cb 77/2005 z 20. decembra 2006 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 1 Cob 165/2007 z 13. decembra 2007. Okresný súd udelil súdnemu exekútorovi poverenie na vykonanie exekúcie 30. mája 2014.

4. Po doručení upovedomenia o začatí exekúcie sťažovateľka podala v zákonom stanovenej lehote námietky proti exekúcii a taktiež navrhla zastavenie exekúcie a jej odklad z dôvodu premlčania v exekúcii vymáhaného nároku oprávnenej.

5. Uznesením sp. zn. 15 Er 2878/2014 z 11. decembra 2017 okresný súd zamietol námietky sťažovateľky proti exekúcii, jej návrh na zastavenie exekúcie a tiež návrh na odklad exekúcie.

6. O podanom odvolaní sťažovateľky proti predmetnému uzneseniu okresného súdu rozhodol krajský súd napadnutým uznesením sp. zn. 18 CoE 29/2018 z 26. októbra 2018, ktorým uznesenie okresného súdu v napadnutom výroku o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie zmenil tak, že exekúciu v časti vymáhanej istiny 28 839,32 € a v časti úrokov z úveru vo výške 36 % ročne zo sumy 298 745,26 € (9 000 000 Sk) od 1. januára 2001 do 24. júla 2003 a úrokov z úveru vo výške 36 % ročne zo sumy 297 085,57 € (8 950 000 Sk) od 25. júla 2003 do 28. apríla 2004 vyhlásil za neprípustnú a túto zastavil; vo zvyšku vymáhanej pohľadávky návrh povinného na zastavenie exekúcie zamietol a povinnému nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

7. Na základe návrhu sťažovateľky krajský súd vydal opravné uznesenie sp. zn. 18 CoE 29/2018 z 21. februára 2019, ktorým opravil zrejmu chybu v písaní vo výroku a v odôvodnení napadnutého uznesenia spočívajúcu v nesprávnom uvedení sumy istiny pohľadávky.

8. Proti napadnutému uzneseniu krajského súdu sťažovateľka podala dovolanie, o ktorom Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) rozhodol uznesením sp. zn. 6 ECdo 4/2019 z 30. júla 2019 tak, že dovolanie sťažovateľky ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

9. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta, že napadnuté uznesenie krajského súdu *„nesplňa parametre spravodlivého a zákonného rozhodnutia, a to predovšetkým z dôvodu, že odôvodnenie napadnutého uznesenia odvolacieho súdu nedáva sťažovateľke, ako strane sporu, dostatočnú, presvedčivú a primerane zdôvodnenú odpoveď na otázku, prečo odvolací súd zamietol návrh sťažovateľky ako povinnej v exekučnom konaní na vyhlásenie exekúcie za neprípustnú a na zastavenie exekúcie v časti príslušenstva pohľadávky tvorenej úrokmi*

z omeškania vo výške 0,05 % denne zo sumy 297.085.57 eur (8.950.000,- Sk) od 02.06.2004 do zaplataenia a zmluvnými úrokmi vo výške 36 % ročne zo sumy 297.085,57 eur (8.950.000,- Sk) od 29.04.2004 do zaplataenia (výrok II. napadnutého uznesenia). Zároveň toto napadnuté uznesenie odvolacieho súdu vychádza z evidentne ústavne nekonformného právneho názoru na riešenie zásadnej právnej otázky - či aj po okamihu premlčania istiny uplatneného nároku vznikajú ďalšie úroky z omeškania a zmluvné úroky a či možno tieto v exekučnom konaní vymáhať.“. Uvedenými pochybeniami krajský súd podľa názoru sťažovateľky porušil jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

10. Posúdenie krajského súdu vo vzťahu k vymáhateľnosti úrokov z omeškania a vymáhateľnosti zmluvných úrokov, ktoré sú predmetom exekúcie, považovala sťažovateľka za nesprávne, nedostatočné a odporujúce princípu spravodlivého konania. Argumentuje, že krajský súd sa *„žiadnym spôsobom nevysporiadal s podstatnou otázkou a vôbec nevysvetlil svoje úvahy ohľadne vzniku zmluvných úrokov a úrokov z omeškania po premlčaní istiny pohľadávky a ich vymáhateľnosti. Svojim rozhodnutím pritom nastolil stav, že napriek premlčaniu istiny pohľadávky sa sťažovateľka bez uhradenia (premlčanej!) istiny nedokáže zbaviť svojho dlhu.“*.

11. Sťažovateľka tvrdí, že krajský súd síce správne posúdil otázku premlčania istiny vymáhanej pohľadávky, avšak nevzal do úvahy, že premlčanie istiny má priamy dopad aj na príslušenstvo pohľadávky, ktoré predstavujú úroky z omeškania a zmluvné úroky, a to z hľadiska posúdenia, či možno vymáhať toto príslušenstvo aj po tom, čo došlo k premlčaniu istiny. Takýto právny záver, ktorý krajský súd zaujal v napadnutom uznesení, predstavuje podľa názoru sťažovateľky odklon od rozhodovacej praxe najvyššieho súdu, a preto aj zásah do princípu právnej istoty. V tejto súvislosti sťažovateľka poukazuje na rozsudky najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obdo 36/2010 z 18. augusta 2011 a sp. zn. 2 Obdo 23/2012 z 31. júla 2012 týkajúce sa posúdenia premlčania nároku na zaplataenie úrokov z omeškania v spojení s premlčaním istiny, z ktorej tento nárok vznikol, a taktiež na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 222/2005 z 27. marca 2008 vo vzťahu

k posúdeniu vymáhateľnosti zmluvnej pokuty dojednanej za omeškanie so splnením hlavného záväzku.

12. Napadnutým uznesením krajský súd podľa sťažovateľky vytvoril ústavne neudržateľný právny stav, keď napriek konštatovaniu o premlčaní istiny vymáhanej pohľadávky sa sťažovateľka nedokáže zbaviť povinnosti zaplatiť úroky z omeškania inak ako zaplatením už premlčanej istiny pohľadávky. Na podporu svojho tvrdenia sťažovateľka poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 32 Cdo 3304/2009 z 30. augusta 2011 a jeho rozsudok sp. zn. 32 Odo 466/2004 z 26. apríla 2006.

13. Ďalej sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uvádza, že právny záver o nevyhmáhatelnosti úrokov z omeškania po premlčaní istiny pohľadávky je potrebné aplikovať aj na zmluvné úroky z úveru, ktoré taktiež predstavujú príslušenstvo pohľadávky. Krajský súd preto posúdil aj otázku vymáhateľnosti zmluvných úrokov po premlčaní istiny nesprávne a svoj právny názor náležite neodôvodnil. Sťažovateľka aj vo vzťahu k vymáhaniu zmluvných úrokov z úveru zdôrazňuje, že *„po premlčaní istiny nemožno vymáhať zmluvné úroky do zaplatenia tejto (premlčanej) istiny, ale len tie úroky, ktoré vznikli do okamihu premlčania istiny“*.

14. Porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľka vidí aj v tom, že krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia náležite a dostatočne nevysvetlil svoj odlišný právny názor a odklon o rozhodovacej praxe najvyššieho súdu.

15. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jej ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie vo veci samej nálezhom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 18 CoE/29/2018 – 221 zo dňa 26.10.2018 v znení Opravného uznesenia Krajského súdu v Bratislave č. k. 18 CoE/29/2018 – 235 zo dňa 21.02.2019, porušené boli.“

2. *Uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. K. 18 CoE/29/2018 – 221 zo dňa 26.10.2018 a Opravné uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 18 CoE/29/2018 – 235 zo dňa 21.02.2019 sa zrušujú a vec sa vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.*

3. *Krajský súd v Bratislave je povinný zaplatiť sťažovateľke náhradu trov konania, a to v lehote dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.“*

II.

Relevantná právna úprava

16. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

17. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

18. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

19. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

20. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

21. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

22. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

23. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

III.

Právne posúdenie ústavným súdom

24. Ústavný súd zdôrazňuje, že jednou zo základných podmienok prijatia ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v citovanom § 124 zákona o ústavnom súde. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako podanej oneskorene podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde.

25. Ústavný súd prostredníctvom okresného súdu zistil, že napadnuté uznesenie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 17. januára 2019 (opravné uznesenie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 25. marca 2019). Sťažovateľka podala proti napadnutému uzneseniu krajského súdu 11. marca 2019 dovolanie, ktoré najvyšší súd odmietol ako neprípustné [§ 447 písm. c) CSP]. V nadväznosti na toto dovolanie sťažovateľka odvíja lehotu na podanie ústavnej sťažnosti proti napadnutému uzneseniu krajského súdu odo dňa doručenia uznesenia najvyššieho súdu t. j. od 14. augusta 2019.

26. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri k tomu napr. rozhodnutie vo veci Adamíček proti Českej republike, sťažnosť č. 35836/05), ako aj ústavného súdu zásadne rozlišuje medzi dôvodmi prípustnosti dovolania, ktoré sú dané *ex lege* alebo sú *ex lege* vylúčené, a tými, ktoré závisia od uváženia dovolacieho súdu. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju stabilnú judikatúru, v zmysle ktorej v prípadoch uplatnenia dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku spôsobilého zabezpečiť ochranu práv sťažovateľa, následne však odmietnutého dovolacím súdom pre neprípustnosť, je lehota na podanie ústavnej sťažnosti ustanovená v § 53 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (od 1. marca 2019 § 124 zákona o ústavnom súde) v zásade zachovaná aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu. To však neplatí v prípadoch, v ktorých je neprípustnosť dovolania daná *ex lege* (napr. správne súdnictvo), kde dovolanie nemožno

považovať za účinný prostriedok nápravy (m. m. sp. zn. III. ÚS 674/2014 – R 61/2014 Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky).

27. Ústavný súd konštatuje, že v danom prípade nemôže vysloviť záver o splnení podmienky stanovenej v § 124 zákona o ústavnom súde, teda že ústavná sťažnosť proti napadnutému uzneseniu krajského súdu bola podaná včas, z dôvodu, že v predmetnej veci bola prípustnosť dovolania vylúčená priamo zákonom, a to § 202 ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“), podľa ktorého dovolanie ani dovolanie generálneho prokurátora proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní nie je prípustné.

28. Spôsobilý predmet dovolania z hľadiska jednej z objektívnych podmienok jeho prípustnosti modifikovala novela Exekučného poriadku vykonaná zákonom č. 2/2017 Z. z. tak, že vylúčila prípustnosť dovolania voči uzneseniam vydaným v exekučnom konaní. V prechodnom ustanovení vo vzťahu k opravným konaniam, teda ani k dovolaciemu konaniu neurčila žiadne pravidlo. Je preto potrebné vychádzať z princípu jej okamžitej aplikability. V preskúmvanej veci je z obsahu spisu zrejmé, že rozhodnutie odvolacieho súdu bolo v rámci exekučného konania vydané a dovolacie konanie začaté už za účinnosti novej právnej úpravy. Na toto dovolacie konanie z hľadiska prípustnosti dovolania bolo potrebné aplikovať právnu úpravu Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017, ktorá vylúčila prípustnosť dovolania proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní. Dovolanie podané povinnou proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktoré bolo vydané v exekučnom konaní, je preto bez ďalšieho neprípustné (porovnaj napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 ECdo 4/2019 z 30. júla 2019 v bode 8 a 9).

29. S poukazom na uvedené tak v okolnostiach daného prípadu nemožno dovolanie považovať za účinný prostriedok nápravy slúžiaci ochrane práv sťažovateľky zaručených jej ústavou a dohovorom, v dôsledku čoho lehotu na podanie ústavnej sťažnosti nemožno odvíjať od doručenia uznesenia najvyššieho súdu, ale od právoplatnosti napadnutého uznesenia krajského súdu, čo má za následok skutočnosť, že ústavná sťažnosť podaná

sťažovateľkou bola podaná oneskorene (obdobne I. ÚS 88/2019, I. ÚS 312/2019, I. ÚS 495/2019).

30. Na základe uvedeného ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky ako podanú oneskorene podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde.

31. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako oneskorene podanej sa ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľky uvedenými v petite (bod 15) nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. apríla 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu